

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes De Actibus Humanis

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum & Græcensis, 1716

§. V. Regula nostra de specifica peccatorum distinctione applicatur alijs peccatis à luxuria distinctis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39981

distinctione. Ratio brevis est, quod mollities minuat affectum ad usum conjugalem, Sodomia tollat reverentiam, & verecundiam inter homines ejusdem sexus necessariam, bestialitas affectum humanum in bestialem transformet.

Doctrina negans specificè distin-

gui species præfatas est damnata ab Alexand. VII. proposit. 24. quæ ita habet: *Mollities, Sodomia, & bestialitas sunt peccata ejusdem speciei infima, idòque sufficit dicere in confessione se procurasse pollutionem.*

§. V.

Regula nostra de specifica peccatorum distinctione applicatur alijs peccatis à luxuria distinctis.

879. **F**urtum, & rapina specie differunt, esto opponantur eidem virtuti justitiæ: nam data licentia clam accipiendi alienum, adhuc rapina esset detestabilis propter violentiam, seu personalem injuriam; & vicissim data licentia rapiendi, adhuc superest ratio non furandi, concessâ enim facultate rapiendi, rapina non potest fieri, nisi à potentioribus contra minus potentes, & ideo minus noceret proximo, ac bono Communi, quàm si etiam furtum liceret, hoc enim concessio plures paterentur rerum suarum jacturam æquè ab impotentibus, ac à potentibus.

Similiter furtum, detractio, & homicidium specie distinguuntur, quia opponuntur distinctis specie obligationibus à Justitia inductis, quarum una sublata adhuc restant cætera. Demus enim fas esse Dispensatione alienum usurpare, per hoc non cessat obligatio non detrahendi,

non occidendi, siquidem in incommodis, quæ ex furto, si hoc liceret, sequi solent, non continentur incommoda, quæ sequerentur ex licita detractioe, vel occisione, nec è contra.

880. Voto Castitatis irretitus peccans contra Castitatem fornicando duplici specie malitiæ peccat, nempe contra Castitatem, & Religionem, quia voto dispensato adhuc est fornicatio illicita, & è contra. Si DEUS dispensaret in fornicatione, prout potest, adhuc copula foret sacrilega adversus Religionem. Hac de causa conjuges ex mutuo consensu videntes abstinendam à copula, si huic vacarent, forent rei sacrilegij personalis. Econtrà fornicatio contra votum Castitatis solenne est ejusdem speciei cum commissa contra votum simplex, quia si cum voto solenni liceret fornicari, nulla specialis deformitas apparet in fornicatione contra votum simplex.

Fra-

Fractio voti pro specifica materia promissæ diversitate non variatur specie, quia omnes materiae promissæ per votum constituuntur in materia Religionis sub eodem motivo. Idem dic de materia juramenti DEO facti, hoc tamen specie distinguitur à juramento propter modum diversum, quo respiciunt Religionem, votum enim respicit, ut fides servetur DEO; juramentum verò, ne DEUS invoceur in testem falsi, quæ rationes sunt omnino invicem separabiles facta enim hyporhesi, quod liceat fidem DEO datam violare adhuc ratio dicitur, ut non invocetur in testimonium falsitatis, nec contra Sanch. *Lib. 9. de Matr. D. 15. num. 6.*

881. Furtum, & desiderium rei alienæ sunt ejusdem speciei non obstante, quod istud sit contra præceptum decimum Decalogi, furtum autem contra septimum, concessio enim furto nulla relucet ratio verandi desiderium rei alienæ, nec contra. Idem est de adulterio prohibito per sextum præceptum, & de concupiscentia uxoris alienæ vetita per nonum.

Labor die Festo est peccatum specie distinctum ab omissione Missæ, illud enim est peccatum commissionis, Missæ verò neglectus est peccatum omissionis: sunt contra duo formaliter præcepta, quorum unum non includitur in altero. Ratio est, quod ex licentia laborandi non sequatur licentia fierum omittendi, nec vicissim estque peccatum unum contra Religionem per excessum, nimirum labor, omisso verò Missæ per defectum.

Omissio Breviarj in beneficiato in sacris constituto, an sit unicum specie,

R. P. Karch, Diss.

aut duplex peccatum litigat Pal. *p. 2. tr. 7. de Orat. Horar. Canonic. D. 2. p. 5.* cum Sanch. *Lib. 9. de Matr. D. 15. num. 6.* stante pro duplici quia viola duplex præceptum; nempe Religionis titulo Ordinis sacri; & Justitiæ titulo beneficij, hoc enim confertur cum debito, seu onere recitandi horas, aliàs non facit fructus suos; Palao contendit esse unicum propter uniditatem præcepti Religionis, solo isto tam beneficiato, quam Clerico in sacris, ac Religioso præcipitur recitatio, ergo omissio est contra solam Religionem, non contra Justitiam, quamvis beneficium conferatur propter officium, id est, cum onere, & obligatione dicendi horas, quia collatio non fit sub obligatione Justitiæ, sed Religionis, quæ obligatio non ex beneficio, sed ex præcepto ratione beneficij imposito originem habet.

Resp. Mihi magis probari esse duplex specie distinctum: esse contra Religionem fatetur Palao, esse etiam contra Justitiam probatur, quod acceptans beneficium quasi contrahat cum Ecclesia contractu *do ut facias*, sed contractus, & quasi contractus est ex præcepto Justitiæ implendus. Citatus Sanch. bene notat, quod Franciscanus Monachus die Veneris, in quem incidit jejuniium Ecclesiasticum violans illud peccatum duplex specie committat, unum vi præcepti Ecclesiæ contra temperantiam, alterum vi Religionis contra votum obedientiæ, vi cujus tenetur Regulam servare ferijs sextis obligantem jejunare.

882. Cum jejuniij substantia consistat in duobus, nempe in unica refectione, deinde in abstinentia à Carnibus, se-

Nnnn

qui-

quitur præceptum jejunandi violari per refectionem duplicem ex cibis, sive esurialibus, sive carnalibus, & quidem duplici distincto peccato, quando primò vice violatur per esum carniùm; Sanch. citandus *num. 50.* contrà Trullench: hic enim duplici die jejuniij est prohibitus præcepto: primò indirectè, & accessoriè à præcepto jejunandi, quatenus jejuniùm absque abstinèntia à Carnibus impleri nequit, & hoc præcepto teneatur soli obligati jejunare, unde deobligatus à jejuniò, potest, in quantum est vi hujus præcepti, comedere carnes.

Secundò prohibetur esus carniùm directè, ac per se non solum diebus omnibus jejuniij, sed etiam singulis diebus Veneris, Sabbathis, ac Dominicis quadragesimæ, isto præcepto obligantur omnes fideles post septennium, ita Sanch. *Lib. 5. Decal. c. 11. num. 42.* Hoc secundum præceptum à primo distingui constat, tum, quod isto directè præcepta sit abstinèntia à carnibus, secus illo de jejunando, tum quod sit separabile à primo, nam istud secundum obligat omnes post septennium, non primum. Item obligat diebus omnibus Veneris, & Sabbati per annum, ac etiam Dominicis in quadragesima etsi præceptum jejuniij non stringat. Ex hoc.

883. Difficultas oritur, utrum violator jejuniij præcepti per esum carniùm peccet peccato specie diverso à violatione per secundam refectionem non carnalem. Rhodes hic *D. 1. q. 1. S. 2. §. 1. vers. sequitur.* Et alij apud Dian. *p. 5. tr. 7. Resol. 2.* affirmant. Negat Soarez *de Pœnit. D. 22. S. 3. num. 12.* obligat ta-

men ad exprimendum in confessione, utrum violatio contigerit per esum carniùm, quia, inquit, notabiliter variatur judicium Confessarij, sive sit specifica sive numerica distinctio, adstipulatur Laym. *Lib. 1. tr. 2. c. 1. num. 3.* unde Gobat *Theolog. Juridico-Mor. c. 23. n. 314.* cum Palud. Granad. & alijs apud Dian. *p. 5. tr. 14. Resol. 56.* contra Fagundez putat quod esus carniùm sit gravius peccatum, quam sumptio integra bina ex piscibus, quia in esum carniùm est dispensatio difficilior, quam in duplici refectione ex piscibus die Jejunij, & gravius puniuntur edentes carnes, quam sine his non jejunantes.

Resp. Ad difficultatem videri probabilius esse, quod sit ejusdem speciei peccatum, ita cit. Gobat, Ratio ex Regula assignata §. 2. est, quod, si fas esset vesci carnibus die Jejunij, nulla se offerat ratio prohibendi die Jejunij usum ceterorum ciborum, siquidem fatentur omnes esse impossibile Jejunium comestis semel carnibus, etsi magis sit essentialis jejuniò unica resectio, quam abstinèntia à carnibus teste Sanch. *n. 42.*

Nihilominus licet violans jejunium præceptum ab Ecclesia, vi hujus præcepti sufficienter confiteretur dicendo, semel violavi jejunium sine necessitate exponendi, an per carnes vel per alios cibos, quia tamen eodem die coincidit præceptum distinctum omnibus fidelibus post septennium vetans directè ac principaliter esum carniùm, propter hoc committit distinctum numero peccatum, quod explicare non potest, nisi exprimat esum carniùm.

884. Nota hic, quod votum jejunandi pro die, quæ licitus est usus carnis, si vovens nil aliud expressit, sit interpretandum instar præcepti jejunandi, vi cujus solum indirectè præcipitur abstinentia à carnibus. Ratio, quia dum mens voventis non constat, interpretatio voti sit talis, quæ minus sit voventi onerosa; est autem minus onerosa, si fiat interpretatio voti eo modo, quo interpretatur præceptum Ecclesiæ de jejunio: è contra foret magis onerosum, si fieret interpretatio instar præcepti secundi explicati *num. 882.* cunctis pollentibus fidelibus usu rationis impositi, aliàs, sicut contra hoc præceptum toties quis peccat, quoties die Veneris &c. carnes comedit, ita vovens jejunium pro die quo fas est vesci carnibus, peccaret contra votum toties, quoties ederet, hoc autem est falsum; cum si vovens pro eodem illo die haberet causam excusantem à jejunio, carnes edendo non peccaret, excusatus enim à principali excusatur etiam ab accessorio, esus autem carnis accessorie duntaxat est prohibitus vi præcepti jejunandi. Si autem vovens non esset excusatus à jejunio, hoc semel violato, adhuc licet comederet carnes, quia cessante principali parte jejunij, cessat prohibitio accessorie, nempe esus carnis; si vovens voto expressè intenderet unicam de die comestionem, tunc omnino toties, quoties ederet, peccaret. Notatio tota est Sanch. cit. *n. 42.*

De distinctione specifica desiderij efficacis, & inefficacis de eodem objecto, malo, ac gaudium de eodem præterito, utrum pro diversitate malorum specie morali differant, proinde qualitas malo-

rum sit detegenda Confessario, consule *num. 586. & seq.*

De specifica distinctione sacrilegij circa res sacras, detractionis, contumeliæ, & judicij temerarij, jactantiæ blasphemiar, infidelitatis, superstitionis, fuse disputo à *n. 615. ad n. 631.*

885. Ex ibi dictis patet esse controversum, utrum detractio, & contumelia; judicium temerarium, specie distinguantur, quando fiunt de vitijs specie distinctis. Communissima opinio apud, & cum Dicastill. *de Pœnit. D. 9. n. 502.* Lugo &c. negat ob datam rationem *num. 615.* Hæc opinio est practicè tuta. Ex hac sequitur, quod fama, aut honor læsus in uno genere sit compensabilis laudando in alio. Affirmant alij, quos probabiliter differere fatetur Dicastill. *num. 505.* juxta hos proclamans aliquem adulterum non compensabit amissam existimationem laudando illum à liberalitate, alijsvè virtutibus. Consequenter negant fundamentum opinionis communioris oppositæ, videlicet, quod fama, aut honor alteri debitus sit semper ejusdem rationis. Horum opinionem speculative puto esse probabilem.

Si petas an detractio in crimine falso sit specie distincta à detractione in crimine vero, sed occulto. Negat Soares *de Pœnit. D. 22. S. 3. num. 12.* Diana *p. 5. rr. 1. Resol. 56.* Tamb. *Lib. 2. Method. Exped. Confess. c. 9. §. 1. num. 5.* quia eadem bona existimatio, seu fama tollitur. Affirmat Moya *in Select. rr. 3. D. 3. q. 3. c. 14. à num. 123.* quia aliàs non esset mortale crimen falsum imponere coram, vel duobus contra omnes, si-

cut non est mortale crimen verum occultum, uni, aut duobus taciturnis prodere juxta sententiam probabilem. Hanc opinionem præfero.

Ob dictam rationem cenſeo eodẽ quod Judicium temerarium ſpecie morali ſit diſtinctum à detractiõne, licet eadem exiſtimatio proximi tollatur per utrũque vitium: tollitur enim diverſo modo, ſicut rapina, & furtum ſpecie differunt propter modum diverſum lædendi juſtitiam. Ratio etiam eſt, quod aliàs probabiliter nunquam temerè judicans peccaret mortaliter, cum probabiliter non peccet mortaliter detrahendo coram uno, alterõve rem celaturo, ſed ſecundùm omnes peccat mortaliter judicans temerariè in materia gravi.

886. Addo cum eodem à n. 125. ut quis judicio temerario peccet mortaliter præter materiæ gravitatem requiri judicium plenè deliberatum ex levibus, & inſufficientibus indiçijs de peccato proximi conceptum abſquè formidine in oppoſitum, undè judicium cum formidine ex dictis indiçijs formatum non eſt temerarium, ſed ſuſpicio, ita Laym. & alij cum Diana 3. p. tract. 5. Miscell. Reſol. 31. ex S. Th. 2. 2. qu. 6. a. 3. cum aliquis, inquit, pro certo malitiam alterius æſtimat ex levibus indiçijs. ſi ſit de aliquo gravi, eſt peccatum mortale. Ex quo Cajet. in ſumma Verb. Judicium

temerarium ſic loquitur: *Si autem judicet de peccato mortali, & non affirmativè in corde ſuo determinat, quamvis credat firmiter, & temerariè, non peccat mortaliter, quia non definitivè judicat;* id eſt, non judicio certo, quia remanet formido de oppoſito.

Ex hoc loco Cajetani rectè advertit Moya n. 126. quod credulitas firma (quã importat *ly credat firmiter*) non excludat formidinem de oppoſito, ſed componatur cum opinione temeraria. Suſpicans, aut temerariè opinans ut plurimum ex errore intellectûs apprehendit illa indiçia tanquàm ſufficientia, etſi talia non ſint. Si apprehendat quis ut inſufficientia, non poteſt moveri ad ſuſpicionem, niſi fortè ex malevolentia, & pravo affectu voluntatis erga proximum voluntas enim poteſt facere ut intellectus rationes levis momenti apprehendat vehementiùs, eiſque moveatur ad judicium non ſolum formidoloſum, ſed etiam ut certo verum eſſe arbitretur. Idem n. 127. concludens cum Mol. Dicatill. & alijs, quod ſecluſo pravo affectu, & odio, rarè aut nunquam judicium temerarium contingat, cum raro, aut nunquam dictis ſecluſis abſquè oppoſiti formidine judicium firmum, & certum ex levibus indiçijs concipiatur.

* *

ARTICVLVS. IX.

De numerica peccatorum Distinctione.

§. I.

Præmittuntur hac de re quædam certiora, & quæ sit radix hujus Distinctionis.

887. **C**ertum est, quod coram DEO quævis actio peccaminosa, live externè consummata per quamcunquè physicam interruptionem faciat peccata numericè distincta, licèt contingat circa idem objectum, ut si quis continuat turpe desiderium erga eandem sceminam, tot sunt numero peccata coram DEO, quot re ipsa distinctas numero elicit concupiscentias, Dicastill. *de Pænit. D. 9. à num. 63.* Ratio, quia quodvis desiderium est consensus distinctus, & nova libertas, ergo quodvis est novum peccatum,

Nihilominus non omnis, quæ in foro DEI, & coram DEO est numerica distinctio peccatorum, est præcepta in foro Sacramentali, id est, non omnes eæ actiones, quæ coram DEO faciunt plura peccata, etiam ut plura censenda sint, ac exprimenda in Confessione Moya p. 1. in *Select. tract. 3. D. 2. quæst. 1. §. 2. num. 8.* contra Soarez *de Pænit. D. 22.*

Secl. 5. num. 15. Ratio est, quod Christus præcipiendo Confessionem peccatorum quoad speciem, & numerum præceptum suum accomodaverit communi hominum iudicio, ita ut censendum sit unicum numero peccatum, quando secundum communem æstimationem actio unica in genere moris, multiplex verò, quando live conditio, & natura actionis, live interruptio est talis ut moralis hominum opinio iudicet multiplicari, nisi enim sic definiatur peccatorum numerus, præceptum Christi esset moraliter impossibile observatu.

888. Hinc consequens est, quod cum ex physicis actuum interruptionibus actuum unitas, aut pluralitas peccatorum quoad forum Sacramentale nequeat desumi, recurrendum sit ad prudentium virorum communem æstimationem, ac juxta eam sit taxandus numerus, ita communis cum Dicast. *num. 65. juncto 104.* qui benè observat *num. 71. & 101.* in

N n n n 3

hoc